

Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Zitting 1981-1982

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door leden van de Kamer, met de daarop door de Regering
gegeven antwoorden

61

Vragen van het lid **Van Es** (P.S.P.) over rapporten van de BVD over Nederlandse vredesbewegingen. (Ingezonden 2 oktober 1981)

1
Heeft de Minister kennis genomen van het voorpagina-artikel in Vrij Nederland van 3 oktober 1981, waarin de woordvoerder van het Ministerie van Binnenlandse Zaken bevestigt, dat de BVD rapporten over Nederlandse vredesbewegingen heeft gemaakt?

2
Kan de Minister het bestaan van deze rapporten bevestigen?

3
Zo ja, wat is de reden voor deze onderzoeken geweest?

4
Was de Minister van deze rapporten op de hoogte, toen hij in deze Kamer op 29 september jl. de gevraagde garantie ten aanzien van de BVD gaf, dat deze organisatie geen personen en activiteiten van de Nederlandse vredesbewegingen zal bespioneren?

5
a. Zo ja, impliceert deze uitspraak, dat de in vraag 1 vermelde rapporten voldoende gegevens hebben opgeleverd om de conclusie te rechtvaardigen, dat toekomstige BVD-onderzoeken niet meer gedaan behoeven te worden, daar geen enkel bewijs voor politiek verdachte activiteiten en relaties van deze vredesbewegingen gevonden is?
b. Zo nee, kan de Minister nogmaals de gevraagde garantie geven?

6
Is de Minister bereid, de resultaten van de bovenvermelde onderzoeken aan de Kamer over te leggen?

Antwoord

Antwoord van Minister **Van Thijn** (Binnenlandse Zaken). (Ontvangen 9 oktober 1981).

1
Ik heb kennisgenomen van genoemd artikel.

2
De BVD heeft rapporten opgesteld over activiteiten van enkele Oosteuropese landen gericht op de kernwapendiscussie in Nederland, niet over de Nederlandse vredesbewegingen.

3
Het opstellen van rapporten over de in het antwoord op vraag 2 bedoelde activiteiten behoort tot de taak van de BVD, zoals omschreven in het Kb van 5 augustus 1977.

4
Ja.

5
Zoals in het antwoord op vraag 2 is gezegd, heeft de BVD geen onderzoeken ingesteld naar Nederlandse vredesbewegingen. De garantie die ik vraagsteller bij het debat in de Tweede Kamer op 29 september jl. heb gegeven, kan ik bij deze herhalen. (Handelingen Tweede Kamer, 29 september 1981, blz. 80).

6
De betreffende rapporten zijn op 22 april 1981 ter vertrouwelijke kennisne-

ming aan de vaste Commissie voor de inlichtingen en veiligheidsdiensten ter beschikking gesteld.

Ira doodt politieman met raket

Door onze correspondent
W. WOLTZ

LONDEN, 29 sept. — De Ira heeft gisteren in Belfast een raketaanval gedaan op een Landrover van de Noord-Ierse politie. Een politiemann, de 37-jarige Alexander Beck, werd daarbij gedood. Een collega verloor beide armen en werd ernstig gewond aan zijn benen.

Leger en politie openden onmiddellijk de jacht op de aanvallers van de aanslag in Andersonstown, het katholieke ghetto van Belfast. Na een achtervolging werden zeven mensen gearresteerd; het leger vond ook een Russische RPG 7 raketwerper en twee projectielen.

De Ira heeft de laatste tijd vrij frequent gebruik gemaakt van dit prestigewapen. De RPG 7 schiet een raket, of beter gezegd een granaat, af van ruim twee kilo. Het wapen heeft een effectief bereik van 150 meter en doorboort de bepantsering van de lichte voertuigen van leger en politie met gemak. De aanval in Andersonstown kwam, toen de politiewagen snelheid moest verminderen bij een richel in de weg. De granaat scheurde de bepantsering open en richtte een chaos aan in het interieur.

De Ira maakte gisteren bekend, dat een 27-jarige man die woensdagnacht met een kogel in zijn hoofd in West Belfast is gevonden, een spion van de politie was. De Ira zegt dat Anthony Braniff geëxecuteerd is na een zitting van een Ira krijgsraad.

De Telegraaf dinsdag 29 september 1981

Indiscreties hinderen grote spionnenruil

Van onze correspondent
BONN, dinsdag

Bij de vrijlating van de Oostduitse meesterspion Günther Guillaume door de bondsrepubliek is een kink in de kabel gekomen. De ruil is waarschijnlijk enkele dagen vertraagd.

Volgens officiële kringen in Bonn zijn andere landen, die bij een omvangrijke ruil van spionnen zijn betrokken, witheet van woede geworden. Zij verwijten de West Duitsers door indiscreties de operatie voortijdig te hebben laten uitlekken.

Guillaume, die zeven jaar heeft uitgezeten van een straf van 13 jaar, blijkt niet meer te zijn dan de hoofdli-

guur van een enorme ruil van internationale spionnen, gekoppeld aan de vrijlating van 35 politieke dissidenten en de vrijkoop van 3.000 DDR-burgers voor vele miljoenen marken. De laatste groep bevat voor het merendeel familieleden van al eerder gevlucht Oost Duitsers.

Bij de spionnenruil zijn ook betrokken de Sovjet-Unie, Frankrijk, Denemarken en Zuid-Afrika. De twee laatste houden Russische geheime agenten gevangen, terwijl Frankrijk sinds vorig jaar een Oostduitse generaal vasthoudt, die na pensionering op eigen houtje ging spioneren.

„GEEN GELD UIT MOSKOU” Minister betreurt laster over IKV

Van onze correspondent

DEN HAAG — Er bestaat geen schijn van een bewijs voor de beschuldigingen dat het IKV (Interkerkelijk Vredesberaad) overheids-subsidie misbruikt en dat „Stop de neutronenbom” door Moskou betaald wordt. Dat heeft minister Van Thijn van Binnenlandse Zaken gisteren in de Tweede Kamer verklaard op vragen van het RPF-lid Wagenaar. Het is buitengewoon te betreuren dat zonder sluitend bewijs een lastercampagne tegen deze groeperingen gevoerd wordt, aldus Van Thijn.

De minister toonde zich gisteren in de Kamer blij met de gelegenheid door de vragen van het RPF-lid antwoord te kunnen geven op de vele beschuldigingen aan het adres van de vredesbeweging, onder meer geuit door de „veiligheidsadviseur” van minister Van der Stoep van Bui-

tenlandse Zaken, de Tilburgse hoogleraar Alting von Geusau. „De regering betreurt dat zo'n belangrijke opiniërende groep, die uitdrukking geeft aan het diepgewortelde onbehagen over de kernwapenwedloop, in een kwaad daglicht wordt gesteld zonder een schijn van bewijs,” aldus Van Thijn.

„Bewijzen zijn er niet,” aldus de minister, „noch spijkerhard, noch boterzacht.” Met dat eerste duidde hij op de mededeling van de VVD-fractie in de Tweede Kamer dat deze beschikt over spijkerharde bewijzen. Maar in het debat van gisteren kwam de oppositie-fractie daar niet mee voor de dag.

Over het rapport voor het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden waarop Von Geusau zich onder meer baseerde, zei Van Thijn dat de passages over Sovjet-activiteit binnen de Nederlandse vredesbeweging „zeldzaam oppervlakkig” zijn. Ook vragensteller Wagenaar kreeg indirect een veeg uit de pan, omdat hij in een van zijn vragen suggereerde dat een organisatie die reizen voor IKV-kernen naar de DDR organiseert gefinancierd zou zijn door de Oostduitse inlichtingendienst. „Ook een Kamerlid hoort zich maximaal terughoudend op te stellen bij verdachtmakingen. Er bestaat op dit punt geen enkele aanwijzing,” aldus Van Thijn.

Over de financiën van het IKV hoeft volgens de minister geen enkele geheimzinnigheid te bestaan. Het IKV wordt door de aangesloten kerkgenootschappen betaald. Op Wagenaars vraag of de minister met zijn verklaring meende de sfeer rond het IKV gezuiverd te hebben antwoordde Van Thijn tenslotte: „Er bestaat geen schijn van een bewijs; de sfeer is hiermee gezuiverd. De lastercampagne kan gestaakt worden.”

Bonn zou onder meer Renate Lutze vrijlaten, die twee jaar geleden ontmaskerd werd toen zij secretaresse was op het ministerie van Defensie.

29 september 1981

Voorzitter

Bij de stemming voor de **eerste kandidaat** van de tweede voordracht, waaraan 101 leden hebben deelgenomen, terwijl 138 leden de presentielijst hebben getekend, verkrijgen de heer prof. mr. B. Baardman 92 stemmen, mevrouw mr. S. Boekman 6 stemmen en de heer mr. drs. B. C. de Die 3 stemmen, zodat de heer Baardman als eerste kandidaat op de voordracht zal worden geplaatst.

Bij de stemming voor de **tweede kandidaat** van de tweede voordracht, waaraan 97 leden hebben deelgenomen, terwijl 138 leden de presentielijst hebben getekend, verkrijgen de heer mr. H. L. J. Roelvink 85 stemmen, mevrouw mr. S. Boekman 9 stemmen en de heer mr. drs. B. C. de Die 3 stemmen, zodat de heer Roelvink als tweede kandidaat op de voordracht zal worden geplaatst.

Bij de stemming voor de **derde kandidaat** van de tweede voordracht, waaraan 99 leden hebben deelgenomen, terwijl 138 leden de presentielijst hebben getekend, verkrijgen mevrouw mr. S. Boekman 94 stemmen en de heer mr. drs. B. C. de Die 3 stemmen, terwijl twee niet ingevulde briefjes in de bus zijn gevonden, zodat mevrouw Boekman als derde kandidaat op de voordracht zal worden geplaatst.

De Voorzitter: Deze voordrachten zullen schriftelijk aan Hare Majesteit de Koningin worden aangeboden.

Ik dank de leden-stemopnemers voor de door hen genomen moeite.

Aan de orde is de **beantwoording van vragen**, gesteld overeenkomstig artikel 107 van het Reglement van Orde door het lid Wagenaar aan de Minister van Binnenlandse Zaken, over vredesbewegingen.

[De vragen zijn opgenomen aan het eind van deze weekeditie.]²

De heer Wagenaar (RPF): Mijnheer de Voorzitter! Onze fractie is om drie redenen met grote zorg vervuld over de stroom van geruchten die in de afgelopen periode is uitgestrooid over ons land. Artikelen pro en contra, de vraag of de vredesbewegingen contacten hebben met het Oostblok geven ons daartoe aanleiding. Het lijkt ons op zijn minst dat de integriteit van de vredesbeweging op deze wijze in twijfel wordt getrokken, zowel wat de politieke doelstellingen betreft als wat de herkomst en aanwending van de financiële middelen betreft.

Het heeft ons verbaasd dat de Regering tot op dit moment de zaak zo laat geworden, terwijl toch zowel het vredes- en veiligheidsbeleid als het subsidiebeleid in het geding zijn.

Ons is verder de geheimzinnige atmosfeer opgevallen die rond deze zaak heerst, terwijl er toch sprake is van open bronnen die voor iedereen toegankelijk zijn. Om deze drie redenen dringen wij aan op een reactie van de Minister van Binnenlandse Zaken, als eerst verantwoordelijke bewindsman voor onze binnenlandse veiligheid.

Ik wil een foutje in de noten herstellen. Er staat 'woordvoerder van Binnenlandse Zaken'. Dat moet zijn, zoals ook uit het desbetreffende artikel blijkt, 'woordvoerder van Buitenlandse Zaken'.

Minister Van Thijn: Mijnheer de Voorzitter! De materie die door de geachte vragensteller is aangereikt, geeft inderdaad aanleiding tot dit misverstand omdat dit één van de zeldzame onderwerpen is waar Binnenlandse en Buitenlandse Zaken in elkaar dreigen over te vloeien.

Ik ben overigens blij dat deze vragen mij thans zijn voorgelegd, omdat dit mij de gelegenheid biedt uiteen te zetten hoezeer de Regering het betreurt dat zo'n belangrijk opiniërende groep als het IKV, die uitdrukking geeft aan een diepgeworteld onbehagen in brede lagen van onze bevolking over de voortgaande kernwapenwedloop, bij herhaling in een kwaad daglicht wordt geplaatst zonder schijn van bewijs. Een beweging als het IKV, ongeacht het feit of men het met de opvattingen en uitgangspunten van deze beweging eens is, opereert in dit land op basis van het grondrecht van vrijheid van vereniging en vergadering. Het optreden van bewegingen als deze is een wezenlijk bestanddeel, om niet te zeggen een verrijking van onze parlementaire democratie. Het is uit een oogpunt van de kwaliteit van onze democratie buitengewoon te betreuren als dit soort actiegroepen en bewegingen, zonder sluitende bewijsvoering onderwerp worden van lastercampagnes. Uit de antwoorden op mijn vragen zal blijken dat er voor suggesties zoals de laatste tijd gedaan, voor suggesties die ook doorklinken in de vragen van de geachte afgevaardigde, in het geval van het IKV geen bewijsen bestaan, noch spijkerhard noch boterzacht.

Tegen die achtergrond zou ik thans tot beantwoording van de vragen willen overgaan.

De eerste vraag luidt, of de Minister kennis heeft genomen van het (gedeclassificeerde) rapport van de subcommissie voor de inlichtingendienst van

het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden. Ik heb van dat rapport kennis genomen, in het bijzonder van enkele passages die aan de Nederlandse situatie zijn gewijd. Ik ben zeer verontrust over de zeldzame oppervlakkigheid van die passages. Het is mij een raadsel hoe die enkele onsamenhangende zinnen in dat 'belangwekkende' rapport de geachte afgevaardigde hebben kunnen inspireren tot zo'n groot aantal vragen als thans aan mij is voorgelegd.

De tweede vraag luidt: 'Is het waar dat de Amerikaanse regering bij herhaling erop heeft aangedrongen, aan deze activiteiten in Nederland meer bekendheid te geven?' Er staat niet in de vraag vermeld bij wie de Amerikaanse regering daarop zou moeten hebben aangedrongen. Ik kan alleen maar antwoorden namens de Nederlandse Regering. Ik kan mededelen dat het de Nederlandse Regering niet bekend is dat de Amerikaanse regering in deze zin bij haar zou hebben geïntervenieerd.

De derde vraag vermeldt een aantal citaten uit het rapport. Ook wordt mijn oordeel daarover gevraagd. Ik heb van deze citaten kennis genomen en ik heb dat in aanmerking genomen toen ik de kwalificatie gebruikte, zoals in het antwoord op de eerste vraag geuit.

De vierde vraag heeft betrekking op een recente opmerking van professor Alting von Geusau. Deze heeft een uitspraak gedaan die ik nu niet behoef te herhalen. De vraag luidt, of deze uitspraak komt voor zijn rekening, voor rekening van de Amerikaanse regering of voor de rekening van de Nederlandse Regering. In de context van deze vraag is het begrip 'rekening' voor tweeërlei uitleg vatbaar! Ik kan alleen maar zeggen dat de opmerkingen van professor Alting von Geusau in geen dele voor de rekening komen van de Nederlandse Regering. Zij zullen dus waarschijnlijk wel voor zijn eigen rekening zijn!

In antwoord op vraag 5 kan ik mededelen dat het mij bekend is dat vertegenwoordigers van het IKV, van het samenwerkingsverband 'Stop de neutronenbom - Stop de kernwapenwedloop' en van onder andere diverse politieke partijen met elkaar contact hebben in een permanent overlegorgaan tegen de kernbewapening. Voorts is het mij bekend dat leden van 'Christenen voor het Socialisme' en medewerkers van het samenwerkingsverband op lokaal niveau wel samenwerken met en actief zijn in het IKV.

In vraag 6 wordt gevraagd, of het waar is dat in verschillende werkgroepen die worden vermeld, medewerkers participeren die werken voor de Oostduitse inlichtingendienst. Ik heb

Van Thijn

daarvoor geen aanwijzingen. Voor het overige wijs ik erop dat iedereen zowel binnen als buiten deze Kamer – maar vooral leden van deze Kamer – naar mijn mening een maximale terughoudendheid behoort te betrachten bij het maken van verdachtmakingen als deze, die niet vergezeld gaan van bewijzen. Mocht men toch met zijn gemoed omhoog zitten, dan is er in deze Kamer niet voor niets een vaste Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten. Die commissie vergadert over vraagstukken als deze.

In vraag 7 wordt gevraagd, of het naar mijn mening mogelijk is dat een gemiddeld staatsburger tot een eigen afgewogen oordeel kan komen met betrekking tot het vredes- en veiligheidsbeleid en een aantal omstandigheden die bij die oordeelsvorming een rol kunnen spelen.

Mijnheer de Voorzitter! Voor zover het verantwoord is, over 'de gemiddelde Nederlandse staatsburger' te spreken – waartoe ik blijkbaar wordt uitgenodigd – merk ik op dat ik 'de gemiddelde Nederlandse staatsburger' zeer wel in staat acht, onder alle denkbare omstandigheden tot een zelfstandige oordeelsvorming te geraken.

Vraag 8 heeft betrekking op de begroting van het IKV. Ik moge over de relatie tot het IKVOS en de NCO verwijzen naar de antwoorden die het vorige kabinet op eerdere vragen in ontkenkende zin heeft gegeven, naar ik meen gesteld door de heren Bolkestein en Evenhuis. Ik sluit mij bij die antwoorden aan. Voor het overige kan ik over de herkomst van de financiën van het IKV vaststellen dat daarover geen enkele geheimzinnigheid bestaat.

Uit het overzicht van de financiën van het IKV en de campagne tegen de kernwapens blijkt dat de belangrijkste contribuanten onder andere zijn: de Rooms-Katholieke kerk, de Nederlands-Hervormde kerk, de Gereformeerde Kerken, de Remonstrantse Broederschap, de Algemeen Doopsgezinde Sociëteit, de Evangelisch-Lutherse Kerk, de Oud-Katholieke Kerk, de Evangelische Broedergemeente, het Genootschap van Vrienden, en dat de opbrengsten voorts afkomstig zijn van diverse collectes. Het ligt niet op mijn weg, te beoordelen of het IKV daarmee voor de financiering van haar campagne tegen de kernwapens geheel en al rond kan komen.

Wat vraag 9 betreft, wijs ik erop dat de vaste Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten haar eigen werkzaamheden regelt. Ik attendeer er echter op dat bij het Reglement van Orde dat recentelijk door de Ka-

mer is vastgesteld nu juist voor die commissie, op begrijpelijke gronden, een uitzondering is gemaakt. Het is natuurlijk aan de commissie zelf, te bepalen of zij daarop dan weer een uitzondering zou willen maken door in het openbaar te vergaderen. Het ligt niet op mijn weg, daarover uitspraken te doen.

Voor het overige is het vaste praktijk dat de betrokken minister alle medewerking verleent wanneer de commissie ambtenaren van een dienst wil horen. Over andere personen en organisaties, in de vraag aan de orde gesteld, heeft een minister, ook die van Binnenlandse Zaken – soms helaas – in het geheel niets te zeggen.

De laatste vraag acht ik overbodig. Het daarin genoemde inzicht bestaat. Ik heb zojuist uit de bronnen geput. Ik meen dat een verdere bemoeienis, getuigd op het recht van vereniging en vergadering – een fundamentele vrijheid in ons rechtsbestel –, van de rijksoverheid met de herkomst en aanwending van financiële middelen van particuliere organisaties niet wenselijk zou zijn.

□

De heer Wagenaar (RPF): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank de Minister voor de gegeven informatie. Ik heb nog enkele aanvullende vragen te stellen. In het rapport van de subcommissie van het huis van afgevaardigden wordt over allerlei zaken gesproken. Er bestaat ook een geclassificeerde versie van. Heeft de Minister daarvan kennis genomen? Ik weet niet precies hoeveel vragen ik mag stellen.

De Voorzitter: Zoveel u wilt en kunt binnen twee minuten.

De heer Wagenaar (RPF): Naar de opvatting van de Minister vereist de kwaliteit van de democratie, dat het IKV van iedere blaam wordt gezuiverd. Het moet duidelijk zijn, dat dit ook ons oogmerk is.

De Voorzitter: Nogmaals, mijnheer Wagenaar, geen debat en ook geen bevestiging van hetgeen de Minister heeft gezegd.

De heer Wagenaar (RPF): Het was een inleiding tot mijn vraag, mijnheer de Voorzitter!

Is de Minister evenwel niet van mening, dat toch door de Regering meer zal moeten worden gedaan om de sfeer rond de vredesbewegingen te zuiveren dan nu uit zijn antwoorden blijkt?

□

Minister Van Thijn: Mijnheer de Voorzitter! Als ik zeg dat ik niet over enigerlei aanwijzing beschik die het mij onmogelijk zou maken, thans de sfeer rondom het IKV te zuiveren – ik neem nu de termen van de geachte afgevaardigde over – dan doel ik op alle bronnen die mij ter beschikking staan, dus ook de geclassificeerde versie van het rapport dat door de geachte afgevaardigde is aangehaald. Wanneer hij vraagt of de Regering nog meer zou kunnen doen om de sfeer rond het IKV te zuiveren, dan wil ik vooropstellen dat ik de geachte afgevaardigde zeer dankbaar ben voor het feit dat hij mijn standpunt deelt dat het zeer urgent en hoogst noodza-

Het kamerlid Waltmans (PPR)

Van Thijn

kelijk is dat die sfeer gezuiverd wordt en die lastercampagne wordt gestaakt. Met de uitspraken die ik in antwoord op zijn vragen heb gedaan – het feit dat ik heb moeten vaststellen dat er geen schijn van bewijs is voor de vele beweringen die de ronde doen – is die blaam, die sfeer gezuiverd. De campagne kan vanaf heden worden gestaakt.

De heer Waltmans (PPR): Mijnheer de Voorzitter! Heeft de VVD-fractie de Minister van Binnenlandse Zaken al die spijkerharde bewijzen nog niet op tafel gelegd?

De Voorzitter: Tegen die vraag heb ik bezwaar, aangezien het geheel tot de competentie van de VVD-fractie behoort om daarover opmerkingen te maken en vragen te stellen. De heer Waltmans zou kunnen vragen of de Minister inmiddels vragen hebben bereikt. Aangezien de heer Waltmans weet, dat volgens het Reglement van Orde onmiddellijk vragen worden gepubliceerd, is het antwoord bekend. Het is namelijk negatief.

De heer Waltmans (PPR): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb heel duidelijk gevraagd of de Minister van Binnenlandse Zaken al stukken had ontvangen van de VVD-fractie. Met lijkt mij een volstrekt correcte vraag waarop de Minister met 'ja' of 'neen' kan antwoorden.

Minister Van Thijn: Ik had het niet voor mogelijk gehouden als eventuele vragen die er nog zouden kunnen bestaan in de boezem van de VVD-fractie, bij deze gedachtenwisseling naar voren zouden zijn gebracht. In dat geval zou ik ze ook hebben beantwoord.

De heer Van der Spek (PSP): Mijnheer de Voorzitter! Deelt de Minister mijn mening, dat de heer Wagenaar vanmiddag afdoende en voortreffelijk erin geslaagd is om zijn doel te bereiken, namelijk om het IKV van elke blaam te zuiveren?

Minister Van Thijn: Ik deel de mening van de heer Van der Spek.

Mevrouw Van Es (PSP): Mijnheer de Voorzitter! Wil de Minister garanderen, dat de Nederlandse inlichtingendiensten, in het bijzonder de BVD al of niet in contact met buitenlandse inlichtingendiensten, geen personen en activiteiten van de Nederlandse vredesbeweging zal bespioneren en die bewegingen in een politiek kwaad daglicht zal proberen te stellen?

Minister Van Thijn: Mijnheer de Voorzitter! Het is niet de gewoonte en zeker niet het gebruik bij de Binnenlandse Veiligheidsdienst om in het openbaar mededelingen te doen, die wie dan ook in gebreke zouden kunnen stellen of in een kwaad daglicht zouden kunnen plaatsen. Voor het overige kan ik de gevraagde garantie ten aanzien van genoemde organisatie ook geven.

De heer Bolkestein (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Moet ik uit de woorden van de Minister opmaken, dat van het budget van de NCO geen gelden direct of indirect worden aangewend ter financiering van acties tegen de kernbewapening?

Minister Van Thijn: Mijnheer de Voorzitter! Voor het antwoord op deze vraag, die eerder is gesteld op 5 november 1980, verwijs ik naar het antwoord van de toenmalige Minister voor Ontwikkelingssamenwerking de heer De Koning, waarmee ik mij geheel kan verenigen.

De heer Van Eekelen (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Is de Minister met mij van oordeel dat het in het kader van de contacten met Oosteuropese landen, die op zich zelf passen in het kader van de Slotakte van Helsinki – waarvoor de Minister zich in een vorige functie persoonlijk met grote ijver heeft ingezet –

vaak voorkomt dat Nederlandse bezoekers en organisaties zich ongewild laten gebruiken voor Oosteuropese propaganda, omdat zij zich meestal geconfronteerd zien met personen die zich geheel identificeren met het overheidsstandpunt van het land waarvan zij komen, iets wat niet kan worden gezegd van de Nederlandse bezoekers?

Minister Van Thijn: Mijnheer de Voorzitter! Voorzover ik de intentie en de geest van de Slotakte van Helsinki heb begrepen, richt deze zich op de juiste doelstelling van een vrije uitwisseling van verkeer, informatie, communicatie en van personen. Ik juich elke toepassing van deze geboden mogelijkheid van vrije uitwisseling van communicatie en informatie toe. Het past de Nederlandse Regering niet ook maar enige twijfel te zaaien over de intenties van die staatsburgers, die op deze wijze van de mogelijkheden van de Slotakte van Helsinki gebruik maken.

De Voorzitter: Ik stel voor, het verslag van de vorige vergadering goed te keuren.

Daartoe wordt besloten.

Sluiting 15.35 uur.

Minister Van Thijn van Binnenlandse Zaken

distr:

„GEGEVENS ZIJN SPIJKERHARD” VVD-fractie zoekt bewijs tegen IKV

Van onze verslaggever

DEN HAAG — Uit VVD-kring blijven beschuldigingen komen aan het adres van anti-kernenergiegroepen en de vredesbeweging in Nederland. De VVD-fractie van de Tweede Kamer verzocht nu „bewijsmateriaal” over de connecties die er bestaan tussen de Nederlandse vredesbeweging en Oost-Europese landen.

Fractiesecretaris D. Dees zei dit tijdens een spreekbeurt in Roosendaal. Hij beweerde dat bij de fractie de laatste weken steeds meer berichten over dit onderwerp binnenkomen. Een deel daarvan zou afkomstig zijn van „deskundige mensen op het gebied van buitenlandse zaken” en betrekking hebben op rechtelijke relaties van met name het Interkerkelijk Vredesberaad met communistische regeringen.

Dees merkte op dat het om „spijkerharde gegevens” gaat. „De bewijzen ontbreken echter nog maar jaar wordt aan gewerkt,” zei de VVD'er. Dees hield zijn gehoor ook voor dat hij niet twijfelt aan het waarheidsgehalte van de opmerkingen die de commissaris van de koningin in Gelderland, mr M. Geertsema, enige tijd geleden heeft gemaakt. Geertsema beweerde toen dat de anti-kernenergieweging en de vredesbeweging profiteerde van de aanpak van de kernkrakers.

Voorts week men de Tilburgse 100gleraar Alting van Geusau zich in de discussie. Tijdens een studietoelichting over kernwapens zei hij als voorzitter van de Adviesgroep inzake vraagstukken van ontwapening en internationale vrede en veiligheid over gegevens te beschikken waaruit blijkt dat het IKV overheidssubsidie misbruikt. Hij beweerde ook dat de actie Stop de neutronbom door Moskou wordt betaald.

Het bestuur (moderamen) van de

Hervormde Synode heeft de hoogleraar om opheldering gevraagd. „Indien u,” schrijft het bestuur aan Alting van Geusau; „over gegevens beschikt waaruit zou blijken dat financiële manipulaties worden verricht die het daglicht niet kunnen velen, dan menen wij recht op deze gegevens te hebben. Zo niet, dan menen wij u dringend te moeten vragen de juiste indruk publiekelijk recht te zetten of uw beschuldiging publiekelijk in te trekken.”

De uitspraken van Alting van Geusau raken de Nederlandse Hervormde Kerk direct. De administrateur van deze kerk treedt op als penningmeester van het IKV. In de brief wordt er op gewezen dat de penningmeester elk jaar verantwoording aflegt over het financiële beleid.

De uitspraken van Alting van Geusau hebben volgens het bestuur van de synode niet alleen aan de hetze-campagne die tegen het IKV wordt gevoerd een schijn van geloofwaardigheid gegeven. In de brief wordt ook opgemerkt dat de woorden van de Tilburgse hoogleraar kwetsend en grievend zijn voor de administrateur.

In een artikel over de relatie tussen de Hervormde Synode en het IKV in het blad Woord en Dienst schrijft de voorzitter van de synode, ds C. Roos, dat „de horzelfunctie” van het IKV natuurlijk spanningen oproept. Het bestuur heeft dit spanningsveld altijd als een vruchtbare zaak beleefd, aldus ds Roos.

Solidariteit en waakzaamheid passen op de plaats waar tegenkrachten proberen het verlangen naar een doorbraak in het afschrikingsdenken te blokkeren en de verontusting trachten te doven met valse aantijgingen, schrijft ds Roos. Hij wijst er op dat het IKV een hecht samenwerkingsverband is van negen kerken. Het werk wordt gedaan in opdracht van de kerken en tegelijk onder eigen verantwoordelijkheid.

Franse geheime dienst ging buiten z'n boekje

Van onze correspondent PARIJS, woensdag

De Franse regering overweegt de bezem door de geheime dienst te halen, nu bekend is geworden, dat zij de hand heeft gehad in verscheidene bomaanslagen in Bretagne. De bomaanslagen werden toegeschreven aan Bretons die ijverden voor een autonoom Bretagne.

De Telegraaf

woensdag 23 september 1981

Molukkenkamp

Vaassen mag

worden gesloopt

(Van onze correspondent)

ZUTPHEN — De sloop van het laatste stukje Molukkenkamp in Vaassen staat voor de deur: de laatste juridische hinderpaal werd vanmorgen weggenomen door de president van de Zutphense rechtbank. Hij bepaalde dat op de dag dat de bulldozers zich voor de barakken vertonen alles leeg moet zijn. Ook de kerk zal dan moeten zijn ontruimd.

Als de familie Pattimukay en hun aanhangers dan nog in hun huis of in de houten kerk zitten, mag de politie ingrijpen. De Staat heeft al aangekondigd vóór 15 oktober met het slopen te willen beginnen.

De president veroordeelde zes krakers en hun families een rij nieuwbouwhuizen te ontruimen. Dat zal al binnen enkele dagen moeten gebeuren. De huizen zijn bestemd voor degenen die het kampje moeten verlaten. De huizen hadden jaren leeggestaan, in afwachting van kampbewoners.

Die weigerden echter steeds weg te gaan omdat ze bleven staan op hun oude „KNIL-rechten”: die hielden onder meer gratis wonen in. Het grootste deel van het Vaassense Molukkenkamp werd in 1976 met veel geweld ontruimd. Om herhaling daarvan te voorkomen, werd eindeloos overleg gevoerd.

HET PAROOL - Woensdag 23 september 1981

2 Bent u ervan op de hoogte gesteld, dat de arrestatieteams, die als uitsluitende functie hebben om ingezet te worden bij de arrestatie van zware criminelen, bij de blokkade-acties bij Dordrecht zijn ingezet?

Toelichting

Deze vragen zijn een aanvulling op die van het lid Lankhorst van 21 september jongstleden en die van de leden Stoffelen en Roethof ingediend op 22 september jongstleden.

van het lid **Van Es** (P.S.P.) aan de Minister van Verkeer en Waterstaat.

1 Is het de Minister bekend in hoeverre het stellen van een eis aan de maximale prestatie van motorvoertuigen wat betreft de snelheid, invloed heeft op:
a. de verkeersveiligheid,
b. het energieverbruik,
c. het ruimtegebruik van nieuw te ontwerpen wegen,
d. het materiaalgebruik van nieuw te ontwikkelen voertuigen,
e. de geluidhinder,
f. de kosten van controle door de politie op de naleving van de maximumsnelheid?

2 Als het antwoord op vraag 1 ontkennend is, is de Minister dan bereid deze vragen te laten onderzoeken?

3 Is de Minister, bij positief resultaat van dit onderzoek bereid, de invoering van een eis als bedoeld in vraag 1 te bevorderen?

Toelichting

Kamerstuk 16 832 «Snelheidslimieten buiten de bebouwde kom» dd. 1 juni 1981 bevat de conclusie dat een verhoging van de bestaande snelheidslimiet van 100 km/uur niet gewenst is. Genoemd stuk besteedt in het «Slot» aandacht aan de naleving hiervan. Het noemt als middelen hiervoor:

- 1) gerichte voorlichting aan bestuurders van motorvoertuigen en
- 2) controle door de politie.

Opvallend is dat maatregelen aan de voertuigkant niet in overweging genomen zijn, met name maatregelen gericht op een beperking van de voertuigprestatie wat betreft de maximumsnelheid. Andere voertuigprestaties, remvermogen liggen wel reeds in reglementen vast. Bromfietsen, waarbij het motorvermogen opgevoerd is,

worden in beslag genomen. De auto-industrie adverteert sinds kort met de technische mogelijkheid van een door de gebruiker in te stellen gewenste snelheid.

Voorzitter heeft de Voorzitter heden de volgende vragen aan de Regering doorgezonden, waarop door stellers een mondeling antwoord is verzocht:

van het lid **Wagenaar** (R.P.F.) aan de Minister van Binnenlandse Zaken:

1 Heeft de Minister kennisgenomen van het (gedeclassificeerde) rapport van de subcommissie voor de Inlichtingendienst van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden en de geclassificeerde versie daarvan, dat onder meer handelt over de inspanningen van de Sovjet-Unie om de vredesbeweging in West-Europa dienstbaar te maken aan haar doelstellingen van buitenlandse politiek¹?

2 Is het waar dat de Amerikaanse regering bij herhaling erop heeft aangedrongen, aan deze activiteiten in Nederland meer bekendheid te geven²?

3 Is het de Minister bekend dat de z.g. Wereldvredeeraad (WPC) en de organisatie «Christenen voor het Socialisme» (CVS) in deze rapporten worden aangeduid als «communistische frontorganisaties», die uitvoering geven aan een gecoördineerd beleid van de CPSU, gericht op de verheving van de strijd tegen de produktie van het neutronenwapen, de stationering van TNF-wapens en tegen het «militarisme» in West-Europa in het algemeen³?

4 Komt de opmerking van prof. Alting von Geusau met betrekking tot fondsen die voornoemde frontorganisaties en het samenwerkingsverband «Stop de neutronenbom – Stop de wapenwedloop» van de Sovjet-Unie voor deze activiteiten ontvangen voor zijn rekening, c.q. voor rekening van de Amerikaanse regering of neemt ook de Nederlandse regering dit voor haar rekening⁴?

5 Is het de Minister bekend dat het IKV nauw samenwerkt met de organisatie «Christenen voor het Socialisme»⁵ en bindingen heeft met het samenwerkingsverband «Stop de neutronenbom – Stop de wapenwedloop»⁶?

6 Is het waar dat in de werkgroep Oost-Europa Projecten (WOEP), een vereniging die samenwerkt met CVS en o.m. de reizen van IKV-kernleden naar de DDR verzorgt, medewerkers participeren die werken voor de Oostduitse inlichtingendienst⁷?

7 Is het volgens de Minister mogelijk dat een gemiddeld staatsburger tot een eigen afgewogen oordeel kan komen met betrekking tot de richting, waarin het vredes- en veiligheidsbeleid zou moeten gaan, indien hij geen zicht heeft op structuur, werkwijze en fondsen van organisaties die hem bij die oordeelsvorming willen helpen, met name ter zake van het afwegen van de risico's die aan de verschillende beleidsvarianten verbonden zijn?

8 Is het aannemelijk dat het IKV met een begroting van Dfl 500 000⁸ al haar activiteiten kan bekostigen zonder samen te werken met het IKVOS of gebruik te maken van gemeenschapsgelden die het IKVOS via het NCO ontvangt⁹?

9 Is de Minister bereid eraan mede te werken, dat de vaste Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten de mogelijkheid krijgt ambtenaren van de inlichtingendiensten en andere relevante personen of organisaties in het openbaar te horen¹⁰?

10 Acht de Minister het wenselijk, gelet op het gestelde onder 7 en 8, dat vredesbewegingen worden verplicht inzage te geven in de herkomst en aanwending van hun financiële middelen¹⁰?

¹ Hearings before the subcommittee on oversight of the permanent select committee on intelligence House of Representatives (hierna te noemen hearings), ninety-sixth congress, second session, February 6, 19, 1980.

² Reformatorisch Dagblad, woensdag 15 juli 1981 en donderdag 16 juli 1981.

³ Hearings, p. 73 e.v.

⁴ De Volkskrant, 22 september 1981, verklaring woordvoerder Minister van Binnenlandse Zaken.

⁵ «Op stand», uitgave CVS, juli 1979, p. 23.

⁶ N-Bulletin, Orgaan van «Stop de Neutronenbom», september 1981.

⁷ Drs. J. A. E. Vermaat, De Oosteuropese relaties van de Nederlandse vredesbeweging, in Stavast, uitgave OSL-Stichtingen, 24e jaargang, september 1981, nr. 9, pag. 552.

⁸ Hierbij moet in aanmerking worden genomen dat:

a. de «Vredesweek», die slechts een week duurt, het IKV naar schatting van deskundigen al ruim Dfl. 500 000 kost;

b. het IKV beschikt over 10 secretariaatsmedewerkers, waarvan de helft van academisch niveau;

Zitting 1981-1982

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door leden van de Kamer, met de daarop door de Regering
gegeven antwoorden

81

Vragen van de leden **Bolkestein, Nijpels, Ploeg**, en **Verkerk-Terpstra** (allen V.V.D.) over financiering van de anti-kernwapencampagne van het IKV. (Ingezonden 23 september 1981)

1

Is de Minister bereid een onderzoek te doen instellen naar de financiering van de anti-kernwapencampagne van het IKV zoals dit is gevraagd door de Voorzitter van de Adviescommissie voor ontwapeningszaken¹?

2

Is hij bereid de Kamer op de hoogte te stellen van de resultaten van dit onderzoek²?

---

¹ Volkskrant, 19 september 1981, biz. 3.

² Zie ook vragen van het lid Waltmans (P.P.R.) van 21 september 1981.

Antwoord

Antwoord van Minister **Van der Stoel** (Buitenlandse Zaken). (Ontvangen 15 oktober 1981)

1 en 2

De Regering ziet geen aanleiding voor het instellen van een onderzoek als in de vraag bedoeld. Het Interkerkelijk Vredesberaad (IKV) ontvangt zoals bekend geen overheidssubsidie. De regering is zich uiteraard bewust van de bestaande raakvlakken tussen het IKV en de Stichting Interkerkelijk Vormingswerk inzake Ontwikkelingssamenwerking (IKVOS), maar er is geen aanwijzing van misbruik van overheidsgelden. Zij zal er overigens op blijven toezien, dat door de overheid verstrekte subsidies gebruikt worden voor het doel, waarvoor zij bestemd zijn.

Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Zitting 1981-1982

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door leden van de Kamer, met de daarop door de Regering
gegeven antwoorden

92

Vragen van het lid **Waltmans** (P.P.R.)
over uitlatingen van prof. F. A. M. Al-
ting van Geusau over het Interkerkelijk
Vredesberaad en het comité Stop de N-
bom. (Ingezonden 21 september 1981)

1

Hebt u kennis genomen van uitlatingen¹ van prof. F. A. M. Alting von Geusau, dat hij als voorzitter van de Adviescommissie inzake vraagstukken van ontwapening en internationale vrede en veiligheid over gegevens beschikt die zouden aantonen dat het Interkerkelijk Vredesberaad misbruik maakt van overheidssubsidie en het comité Stop de N-bom voor een groot deel door de Russische communistische partij wordt betaald?

2

Beschikt u over aanwijzingen of gegevens die deze beschuldigingen rechtvaardigen?

3

Heeft prof. F. A. M. Alting von Geusau u eerder op de hoogte gebracht van zijn vermoedens dan wel u enig bewijsmateriaal overhandigd dat deze beschuldigingen rechtvaardigt?

4

Wilt u prof. F. A. M. Alting von Geusau erop wijzen dat het uiten van dit soort beschuldigingen, zonder daarvoor enig bewijs aan te voeren, niet in overeenstemming is met de zorgvuldigheid vereist bij de uitoefening van zijn functie als voorzitter van de adviescommissie?

¹ Zie Volkskrant, 19 september jl.

Antwoord

Antwoord van Minister **Van der Stoep**
(Buitenlandse Zaken). (Ontvangen 19
oktober 1981)

1

Ik heb kennis genomen van persberichten dienaangaande.

2 en 3

Ik meen te moeten verwijzen naar de mondelinge beantwoording door mijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken op 29 september jl., van vragen van de heer Wagenaar.

4

Aangezien de aan betrokkene toegeschreven uitlatingen in geen geval zijn gedaan in een officiële hoedanigheid, ligt het niet op mijn weg, gevolg te geven aan het in deze vraag vervatte verzoek.